

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un toan . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Nrul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Miksa utca 2—3.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Conferința comitetului național.

Săptămâna trecută comitetul partidului național a ținut o consfătuire în Budapesta. Comunicatul publicat după consfătuire rezumă nu consfăturile comitetului numai, ci în acelaș timp și chestiunile cari azi preocupă politica noastră. Mai întâi, firește, se vorbește de situația politică generală. Explicația ei se găsește în »sistemul exclusivismului de rasă« inaugurat în țara noastră. Ori de câte ori se va vorbi de crizele cari bântuiesc de un deceniu încoace țara noastră aproape fără întrerupere, partidul național românesc va trebui să le reducă la aceeaș cauză primordială: sistemul inaugurat dela compromis încoace prin care celelalte naționalități au fost înlăturate dela cârmuirea țării și prin care s'a tolerat înlăturarea lor treptată dela orice viață și manifestație politică.

Coroana singură a pregătit acum sunt mai bine de 40 de ani situația de azi, care în mod fatal trebuia să se producă prin evoluție, îndată ce toată puterea politică a fost dată în mâna unui singur popor, poporul unguresc. Aici este cauza situației de azi, rădăcina relelor cari bântuiesc politica țării noastre și pricinuiesc coroanei și dinastiei atâtea neajunsuri. Spre a le remedia nu știm decât un singur leac, revenirea la cauză, schimbarea ei singură poate schimba și efectele ei de azi.

Conferința a accentuat din nou cecece s'a spus de atâtea ori și va trebui să repe-

tăm neconținut, cumcă înlăturarea exclusivismului de rasă în cârmuirea țării este singura cale de a schimba situația politică atât de îngrijitoare pentru monarhie și dinastie. Cel dintâi și cel mai urgent pas ce trebuie făcut în calea aceasta este însă schimbarea sistemului electoral de azi care este sprijinul de căpetenie al domniei de rasă ungurești. Consfătuirea din Budapesta a formulat deci încă odată necesitatea de a se introduce votul universal, și alături de el respectarea libertăților publice cari la noi sunt necunoscute: libertatea de întrunire și de asociare și introducerea spiritului democratic în constituție.

Comitetul s'a ocupat și de chestiunea conferinței naționale. Acum vre o săptămână-două noi am analizat situația și am arătat necesitatea unei conferințe naționale. Consfătuirea comitetului a fost de asemenea de părere că o conferință națională trebuie convocată spre a delibera asupra situației politice generale.

Consfătuirea a crezut însă de cuviință să nu fixeze un termen pentru conferință. Aceasta pentru motivul că situația politică fiind absolut nelămurită, soluținea ce i-se va da nu este cunoscută și conferința a judecat că va trebui să se aștepte rezolvirea crizei ungurești. Atunci o conferință națională, în caz de nevoie, va fi chemată să precizeze atitudinea noastră față cu guvernul. Aceasta a fost părerea *comitetului*.

Comitetul a discutat și chestiunea organizării. Nu putem da amănunte asupra discuțiunii ce a avut loc în sinul comitetului

asupra acestui punct. Putem să comunicăm însă un lucru: comitetul a hotărît că organizația trebuie făcută și a hotărît și cele dintâi măsuri ce se vor lua în acest scop. *Primul pas pentru organizarea noastră politică este deci făcut* și acesta este rezultatul cel mai pozitiv și mai îmbucurător al conferinței.

În sfârșit s'a discutat și asupra duror cazuri de nedisciplină, a deputatului Șerban și a avocatului Ciupe din Lugoj. Se știe că amândoi s'au rostit în adunarea comitatelor lor pentru banca autonomă. Cele două cazuri au fost discutate cu multă aprindere și comitetul i-a condamnat plin de indignare și cu violență.

S'a judecat chiar, că avocatul Ciupe e mai vinovat decât deputatul Șerban care deși e vechiu recidivist, totuși a fost plin de căință și a declarat că nu va lua parte la ședințele clubului deputaților, până când acesta nu se va rosti asupra lui. Nefiind clubul convocat el nu a putut hotărî. Dimpotrivă Ciupe s'a îndărătnicit întru a și susține greșeala și e deci mai vinovat. Oricari ar fi însă motivele, așteptăm ca conducătorii partidului să păzească cu sfințenie comora cea mai mare a luptei noastre: curățenia morală a luptei și să aplice pedeapsa cea mai aspră vinovaților.

Am socotit de interes și de datoria noastră a expune fără multe comentarii discuțiile comitetului în măsura în care ele pot interesa publicul și credem, că vor contribui la limpezirea opiniei publice.

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

America în poezia noastră populară.

III.

Un alt neam de cântece venite din America sunt cântecele dorului și ale dragostelor. Veșnicul subiect cântat cu atât belșug în poezia noastră populară nu putea să amuțească nici pe pământul lumii nouă. »Cântarea venită din America« a iubirii și a dorului are două laturi:

1. sunt cântece cari talmăcesc dorul sufletească al flăcăilor înstrăinați, 2. iar altele cari au răsărit din focul arzător al dorului rămas cu »măndrele« din sat.

Flacăra nestinsă a dorului ne-a dat de bună-seamă și aici cele mai avântate cântece. Acest fel de doine se caracterizează prin cutezanța și îndrăzneala uimitoare a imaginației și a fanteziei, cari au luat un avânt tot mai înălțător.

Este mai avântată doina dorului venită din America, pentrucă ea a răsărit din o durere sufletească mai puternică, mai mare, iar pe de altă parte și lumea cea neagră și străină a turnat mai multe lacrimi și plâns în glasul ei.

Focul dorului s'a grămădit cu atâta îmbulzeală înaintea ușilor sufletești ale țaranului, încât formele doinei de până aci erau prea vechi și strâmte ca să îl poată încăpea. De aceea dorul rupe această graniță și se ridică în o lume nouă de imaginație, de fantezie:

Păsăruică sburătoare

Sboară 'n vânt, sboară 'n răcoare

Sboară 'n jurul norului
Deasupra vaporului
Dute spune mândrii mele
Că eu plâng și mor de jale.

Cât avânt, fantezie, durere sufletească întrupează aceste versuri! Avântul acesta nou ce l'a luat doina se poate găsi în motive foarte naturale. Cele »nouă țări și nouă mări« au săpat o adâncă prăpastie între dorul flăcăului depărtat și al »floarei« din sat. Dorul nu se mai putea trimite nici pe »frunza de vie«:

Mia trimis bădița dor
Pe frunza din via lor.

nici cu »pasărea măiastră«:

Hai tu pasăre măiastră
Sboară la mândra 'n fereastră.

Trebuia deci ca fantezia se caute un nou element pentru a putea face posibilă trimiterea dorurilor. Dorul cerea acum nouă aripi de înă țare. Astfel s'a ridicat fantezia în sborul avântului său până la aceea uimitoare îndrăzneală de imaginație pe care o putem afla în versul:

De ce Doamne n'ai lăsat
Să fie cerul hârtie
Soarele un domn ce scrie
Și luna cântălărie.

sau altă variantă:

Fă-mă Doamne ce mi-i face
Fă-mă Doamne o hârtie
Mândru soare domn ce scrie
Și luna cântălărie.

sau:

Mândră mândrușița mea
De te-ai face-o pasărea
Să vii la America.

Din câte lacrimi de ale dorului s'a urzit acest vers:

Du-te dragă dorule
Du-te pușorule
De-aci din țară străină
La mândra de i-te 'nchină
Cu lacrimi dela inimă.
Spune-i cât mi-e de greu
C'o doresc, și-o-aștept mereu.

Am amintit că cealaltă latură a doinelor venite din America sunt cântecele de dragoste ale »măndrelor« rămase în sat. Inima româncei plină de focul iubirii urmărește pas cu pas pe »badiul« înstrăinat. La plecarea lui ea cântă:

Arză-te focu de trin
Cum duci pe badiu de lin
Și pe min' mă lași plângând.
Arză te focu vapor
Cum m'ai lăsat de cu dor.

Vălvățiile aprinse ale dorului trezesc acum la despărțire o jeluire tot mai mare:

Tu te duci bade sărace
Eu cu doru ce m'oi face?
Tu te duci bade în lume
Doru meu cui l'oi mai spune?

C'ai aprins dragostea 'n mine
Și pe când ardea mai bine
Ai plecat în țări străine.

Criza austriacă. Ziua de ieri a adus pentru criza din Austria o mică înrăutățire. Partidele majorității sunt desorganizate și se dovedește că ele nu pot susține guvernul cu energie și solidaritatea necesară.

*

Congresul socialist. Partidul socialdemocrat s'a întrunit Duminecă la Budapesta în congres pentru a-și preciza atitudinea în chestiunea băncii independente. Oratorii au accentuat că dezideratul băncii e preatimpuriu și în situația actuală irealizabil. Partidul aderă pentru independența economică a Ungariei, crede însă că numai răsturnându-se din temelii sistemul feudal de astăzi și înlocuindu-se cu un sistem democrat genuin, va putea să înflorească viața economică a țării. Congresul a adoptat în consecință o moțiune, cerând legiuirea fără amânare a votului universal egal, secret și după comune.

*

Meetinguri de protestare la București și Iași împotriva expulsării dlui Iorga. Duminecă s'a ținut în sala Dacia din București întrunirea convocată de studenții universitari, pentru a protesta împotriva expulsării dlui Iorga de pe teritoriul Austriei, cu prilejul excursiunii membrilor Lgei culturale în Bucovina. O viuă însuflețire a stăpânit până la sfârșit în aceasta întrunire. Au vorbit dd. *Savin, Mircea Russu, Bulat, Dicescu și M. Nufăr*, studenți universitari: S'au expediat telegrame dlor: *N. Iorga*, la Vălenii de munte; *Cocârla*, președintele întrunirii de protestare din Cernăuți și *Ionescu Govora*, președintele întrunirii de protestare din Iași. La urmă s'a citit următoarea moțiune:

Studențimea universitară și cetățenii capitalei, strânși în adunarea dela 24 Mai, protestează cu ultima energie și profundă indignare contra expulsării de pe pământul Bucovinei și a întregii Austrie, a dlui profesor N. Iorga, considerând această neînțeleasă și nejustificată procedură a statului vecin, ca cea mai adâncă jignire ce s'a adus vre-odată mândriei noastre ca neam, universității și parlamentului nostru.

Cerem guvernului român ca să intervie cât mai grabnic spre a ni-se da satisfacția cuvenită și a se ridica măsura de expulzare îndreptată contra profesorului și deputatului N. Iorga și suntem

Cu cât vremea trece cu atât puterea arzătoare a dorului pătrunde și scormonește tot mai adânc în tainele inimii. Tălmăcirea în vorbe a unor dureri așa de furtunoase cerea acum nouă forme de întrupare. »Mândruța« nu mai putea trimite poruncile dorului său cu apa lină:

Arieș cu apă lină
Spune badiului să vină.

Astfel durerile și poruncile sufletului s'au tălmăcit acum prin forme nouă, mai avântate, mai îndrăznețe. Cât avânt, câtă îndrăzneală de imaginație și fantezie întrupează acest cântec în cari lacrimile dorului sunt țesute alături cu cele ale greului vieții:

Foicică flori domnești
Vai bade departe ești
Eu departe, tu departe
Nouă țări că ne desparte
Nouă țări ș'o apă mare
Noi trăim cu supărare,
Cercănel de lângă lună
Spune-i badii voie bună
Cercănel de lângă soare
Trimite-i badii scrisoare
Și mi-o trimite pe vânt
Ca să vie mai curând
Că nu mai pot de urit.

sau acest cântec în care se pot ceti atâtea sentimente sufletești de-ale româncei noastre:

Spune-mi pui de furturea
Înghețată e marea
C'am un badișor pe ea

siguri că guvernul va ști să apere cu energie demnitatea noastră națională».

Tot Duminecă a avut loc și întrunirea de protestare a studenților universitari din Iași. Cetățenii au răspuns la număr mare la apelul studenților. La propunerea dlui *Ionescu Govora* asistența a proclamat cu mare însuflețire președinte al întrunirii pe d. profesor *A. C. Cuza*. Au vorbit dd. *Cusin, Decusară, Buțureanu, Coroi*, avocatul *Iohan. Vasiliu Prut, Lascar Tărăbuță*; d-na *Țița Pavelescu*, avocatul *Abgar Bucliu* și d. profesor universitar *A. C. Cuza*. La urmă s'a votat deasemenea o energetică moțiune de protestare.

Situația politică.

Președintele partidului independist, d. Kossuth a plecat aseară la Viena și azi va fi primit de M. Sa în audiență. Cu această ocazie — spun ziarurile — d. Kossuth va cere M. Sale să numiască un guvern independist. În schimb, partidul se obligă că va legifera votul universal și timp de doi ani se va mulțami cu un provizoriu al băncii. Celelalte chestiuni pendente vor rămâne să fie rezolvite de noua cameră, aleasă pe baza votului universal. Acesta este în liniamente generale programul d-lui Kossuth.

În cursul zilei de azi va fi primit în audiență și contele Andrassy. Acesta va cere M. Sale concesiuni militare. Ziarele unguerești cred că audiența contelui Andrassy nu va avea nici un rezultat. Concesiuni militare nu se vor face, iar Andrassy fără concesiuni nu va primi să formeze un cabinet de tranziție.

Presa vieneză e cu mult mai optimistă. În Viena se crede, că între împrejurările actuale contele Andrassy e singurul bărbat de stat, care prezintă mai multe garanții. Și audiența d-lui Kossuth va fi numai o formalitate, pentru că M. Sa nu se încrede pe

Și marea e apă mare
Frică-mi-i să nu-l omoare
Și marea e apă rece
Frică-mi-i să nu-l înec».

În general și doinele »mândrelor din sat« se caracterizează prin același avânt, aceeași notă neșpus de jalnică.

Să ne întorcem iar la sufletul și gândul românului aruncat departe între străini, în iadul fabricelor. A trecut un an-doi dela clipa despărțirii și vremea trece mereu. Dar în mintea celui înstrăinat nu vrea nicicum să se întunece chipul satului său. Căsuța lui negrită de ploi și de fum, părinții lui gârboviți de ani, copilașii zglobii, pământul negru, plugul uitat de subț «șopron», coasa aruncată în pod, toate se părăndă, în șireaguri nesfârșite prin gândul său, toate îl chiamă spre casa și moșia lui. Il chiamă neincetat chemarea rugătoare ce o aduce vântul dela cei de acasă:

Vântule du-te de-i spune
Că vapoarele nu's bune
Că ne-a 'nțelenit ogoru
Și Florica-i duce doru».

Ce frumos a tălmăcit aceste dureri sufletești ale românului din America un tânăr poet:

Vai mi-e inima amară,
Sufletul mi-e 'ndurerat
Când știu iarba necosită
Și pământul nearat.
Toate plugurile umblă,
Brazde negre răsturnând,

deplin în kossuthiști. În felul acesta un guvern pur kossuthist este exclus.

Audiențele.

D. Kossuth a sosit aseară la ora 11 în Viena. Cu o oră mai târziu a sosit și contele Andrassy. Ei vor fi primiți de M. Sa astăzi. Aceste două audiențe sunt așteptate cu nerăbdare și cu oarecare teamă. Despre cursul audienței dlui Kossuth, un ziar din Budapesta scrie:

Kossuth va asigura coroana de loialitate partidului independist. Acest partid încă din 1906 caută o apropiere între dinastie și cameră. Chestia băncii vrea s-o rezolve în mod pașnic, așa ca să nu fie atinse nici interesele Ungariei nici ale Austriei. Partidul independist își va da silința să realizeze reforma electorală pe baza votului universal. Cere însă dela M. Sa să numiască un guvern pur independist. O împreună lucrare cu 67-iști e exclusă.

Congresul pentru banca autonomă.

Duminecă s'a ținut în Budapesta un congres pentru banca autonomă, organizat de câțiva kossuthiști ambițioși în frunte cu Holló Lajos și contele Batthyányi Tivadar. Pe cât de mari au fost pregătirile și sgomotul în jurul acestui congres, pe atât de mic a fost succesul. Kossuthiștii au vrut să arate Vienei și 67-iștilor, că țara este cu ei în lupta pentru banca autonomă. »Marea« demonstrație a suferit însă înfrângeri.

S'a strâns o mulțime de naivi și de gălăgioși, s'au aclamat sgomotos cei câțiva șefi improvizați, s'au cetit telegrame de felicitare și s'au rostit discursuri, prin cari nu se spunea nimic — și atât. Lumea s'a împrăștiat pe urmă, ca dela o comedie, fără să fie însuflețită de cea largă și curată însuflețire, care trebuie să stăpânească mulțimea în zile grele. Dintre deputați au luat parte de abia vre-o 50, din cei mărunți și fără glas. Adevărații șefi ai partidului au lipsit toți.

Adunarea luase o întorsătură ridicolă mai ales când s'au citit telegramele de felicitare, prin cari indivizi necunoscuți, încercau să iese în lumină. Printre telegrame amintim, ca o picanterie, telegrama sârbilor radicali:

»Partidul sârbilor radicali care, prin programul său, cere independența politică și economică a Ungariei, — salută cu însuflețire pe patrioții adunați în congres pentru eluțarea băncii autonome, și dorește ca năzuințele lor să fie încoronate de succes. Dr. Kraszojevičs, președintele partidului sârbilor radicali«.

Dar al meu zace la umbră
Fără lucru fără rând»
»Polomida 'n curte crește
Și ogoru'a 'nțelenit
Biciu 'n cuiu se despletește,
Coasa 'n pod s'a ruginit.
Eu prin țări înstrăinate
Ca o candelă mă stîng,
N'am o inimă de frate
Să mă 'ntrebe de ce plâng.

(»Scrisoare din America«: A. Seca.
»Lucașărul« 1906 Nr. 19—20).

Astfel apăsător românul nostru de greul muncii, de focul dragostei, de străinătatea neagră ajunge la convingerea că viața lui nici într'un chip nu se va putea împleti cu străinismul de aceea se jeluiește:

Cine năpustește satu,
Mânce-l jalea și bănatu
Cum l-am năpustit și eu
De mă jeluiesc mereu,
Tot gândind la satul meu.

Iar dela aceasta convingere mintea gânditoare se ridică la adevărul exprimat de atâtea ori și în atâtea forme:

Fie pânea cât de rea
Tot mai bine-n Berzova.

Decât în țară străină
Cu pită de grâu amână,
Mai bine în satul meu
Cu pită de mălai rău.

Discursul dlui Maiorescu.

S'a publicat și în ziarul nostru raportul însemnatei ședințe a Academiei Române, în care noul membru, d. Duiliu Zamfirescu s'a pronunțat cu atâta asprime în contra poporanismului în literatură, și în contra scriitorilor noștri mari, cari se inspiră, în scrierile lor, din viața poporului. Acum ne facem o plăcere și o datorie să publicăm, în întregime, discursul pe care l-a rostit cu această ocazie d. Maiorescu, drept răspuns la critica nedreaptă a dlui Zamfirescu:

Domnule și iubite coleg,

Ne-ai arătat motivele, cari te-au împiedecat să ne înfățișezi figura literară a lui Olănescu Ascanio, în locul căruia ai fost ales membru al Academiei Române.

Deoarece d-ta nu ne vorbești de persoana celui dispărut, vei înțelege, că nici eu nu pot vorbi de persoana celui ce vine să-l înlocuiască și nu îmi vei lua în nume de rău, dacă trec îndată la discutarea părerilor, pe cari le aduci înaintea noastră cu atâta hotărâre, așa putea zice, cu atâta curaj, și trebuie să zic în orice caz sub o formă literară așa ademenitoare.

I.

Ceeace mă cred dator să scot mai întâi la iveală din studiul d-tale, și o fac cu cea mai mare mulțămire, sunt paginile, în cari vorbești de originea noastră italo-latină și, fără a te opri la cunoscutele argumente limbistice, atingând numai în treacăt datele istoriei, cauți să pătrunzi cu înțuiția artistului taina moștenirilor etnice și să ne arăți supraviețuirea sufletului roman în românii de astăzi, urmașii direcți ai marilor cuceritori.

Din acest temei mai adânc al priceperii scoți dovada despre aceea ce este adevărat și ce — după a d-tale părere — nu poate fi adevărat în poeziile populare române, culese și publicate de vre-o 50 de ani încoace.

Este cu atât mai bine veni punctul de vedere ales de d-ta pentru a judeca o materie de însemnătate poeziei populare, cu cât între publicările îngăduite de secția noastră istorică, adecă apărute sub auspiciile ei, de și fără răspunderea ei, s'a strecurat în 1906 un studiu al dlui Radu Rosetti »despre originea și transformările clasei stăpânitoare din Moldova«, în care se susține, că »elementul roman rămas în Dacia după retragerea legiunilor n'a putut să se menție și a trebuit să dispară fără urme în potopul de barbari năvălitori« și că »naționalitatea română s'a născut exclusiv numai din contopirea slavilor ce veniseră să se așeze în țările de peste Dunăre, aduse ca captivi« (eufonia este a dlui Radu-Rosetti) »în

urma neîncetelor năvăliri slave, sporite prin numărul acelor, care fugeau din imperiu de greutatea birurilor« ș. c. l.

În ședința anuală a Academiei noastre dela 12 Ianuarie 1907 chestia a fost adusă în discuția generală. S'a recunoscut, că adevărul, oricât de puțin favorabil ne-ar fi, trebuie spus cu toată sinceritatea îndată ce este întemeiat; dar s'a constatat, că citatului studiu îi lipsește tocmai orice temei, și astfel afirmarea d-lui Radu Rosetti a fost desaprobată de toți membrii de față. Auturul, ce e drept, a făgăduit că va dovedi aiurea părerea d-sale, însă această dovadă nu a mai adus-o și nici nu credem că o va aduce vreodată.

Este dar, iubite coleg, îndoită mulțumirea, cu care viu să te felicit pentru introducerea criteriului latin în cercetarea poeziei populare și pentru vioiciunea stilului, cu care știi să ne împărtășești convingerea d-tale. În această parte a discursului ne putem uni — nu numai d-ta cu cel ce are plăcerea de a'ți răspunde în acest moment, dar probabil toți colegii noștri din Academie. Căci ne aflăm pe un tărâm, unde cercetările se apropie de oarecare exactitate științifică și pot conduce la câteva dovezi convingătoare.

Lucrul se schimbă, când trecem la aprecierile curat literare, unde dovezile exacte nu sunt cu putință, unde judecata se întemeiază adese ori pe elemente prea subiective și unde e totdeauna greu (iar la noi — cu lipsa unei tradiții literare statornicite — mai greu decât aiurea) să găsim premisele înțelegerii comune. Aici nu ne rămâne adeseori decât datoria de a ne spune părerea cu toată sinceritatea și de a o susține cu argumentele ce ne par mai accesibile spiritelor nepărtinitoare.

Astfel nu pot lăsa să treacă fără împotrivire imputarea adusă culegerii de poezii populare a lui Vasile Alexandri. D-ta zici: »Alexandri a fost un rău culegător de poezii populare și mai cu seamă s'a înșelat fundamental, când a crezut că poate introduce unele dulcegării sentimentale în viața versificată a poporului nostru«.

Față de o declarație așa de ho-ărâtă din partea d-tale, chestia cere să fie examinată mai de aproape nu numai pentru a recunoaște meritul lui Alexandri în adunarea și răspândirea poeziilor noastre populare, ci și pentru a ne înțelege asupra marelui însemnătăți a acestei manifestări a neamului românesc.

Cum se știe, culegerea de »poezii populare ale românilor, adunate și întocmite de Vasile Alexandri« este dedicată doamnei Elena Cuza în 1862, deși publicată deabia la începutul anului 1866. Publicarea se face în folosul Azilului Elena Doamna, fiindcă — dupăcum scrie Alexandri —

»poeziile culese din gura poporului sunt copiii găsiți a geniului românesc și au dreptul de a se bucura de îmbrățișarea Inaltei Protecătoare a Azilului Elena«.

Dar Alexandri începuse de mult să adune și să comunice prietenilor săi poeziile populare. Cu zece ani mai înainte, neuitatul filo-român Wilhelm de Kotzebue în prefața din Octomvrie 1856 la traducerea sale »Rumänische Volks poesie« vorbește de această stăruință »patriotică și entuziastă« a lui Alexandri, pe care o menționează cam în același timp și englezul Stanley în eleganta publicare »Rouman Anthology (Hertford, 1856). Și mai înainte, îndată după mișcarea dela 1848, comunicări de această natură au fost făcute de Alexandri la Paris; paginile scrise în favoarea românilor de Michelet și de Edgar Quinet sunt întrucâtva datorite unor asemenea împărtășiri; iar la 1855 el însuși publică în traducere franceză »Ballades et chants populaires de la Roumanie«.

V'am amintit datele de mai sus, fiindcă ele ne înlesnesc priceperea punctului de vedere, din care Alexandri a adunat și (cum zice el însuși) a întocmit poeziile populare.

La el nu era și nu putea fi vorba de preocupările folkloriste; mișcarea folkloristă, deșteptată dela 1846 în Anglia, de unde și-a primit și nume'e, nu a răzbit până la noi decât după încetarea activității lui Alexandri. Și nici spre vre-o amintire a caracterului latin păstrat în poporul român, cum îl înțelegi d-ta nu l-a purtat gândul pe atunci. Poet mai întâi de toate, poet național îndeosebi, nu în înțelesul latinității, dar de sigur în înțelesul luptei în contra protectoratului rusesc și a corupțiunii fanariote.

Vasile Alexandri este entuziasmat de partea frumoasă, omenește frumoasă a poeziilor noastre populare, simte un fel de mândrie patriotică de a le arăta în această frumusețe oarecum generală a lor, nu numai francezilor, ci și germanilor și englezilor.

Căci suntem în epoca dintre 1855 și 1866, epoca renașterii politice a României, care, după congresul dela Paris, este în mod așa extraordinar caracterizată prin solicitarea poporului român de a-și exprima dorințele sub auspiciile marilor puteri de cultură europeană.

Alexandri, a cărui excepțională valoare în literatura noastră stă în repercutare tuturor curentelor de simțiri ale contemporanilor săi, vine și în ajutorul acestei mișcări și caută să ne câștige simpatiile occidentale, scoțând la iveală mai ales acea parte — dealtminteri reală — a manifestărilor sufletului nostru poporan, care se poate numi lirică și contemplativă, adecă duiosia simțirilor și cumpătarea exprimării.

Iată deci că nici »țara dolarilor« nu e în stare a opri multă vreme pe acești oameni doritori de soare și libertate. Sunt prea mari legăturile sufletești ale țaranului nostru cu pământul și satul lui ca ele să se poată pierde sau întuneca în fumul uitării și al fabricelor. Străinătatea nu poate rupe această legătură. »E legat prin sânge pământul de popor« și conștiința acestui adevăr cântă în:

După chinul ce l trăim
După lucrul ce-l muncim
Să ne-ntoarcem iar în sat,
La pământul ce-am lăsat.

sau:

Frunză verde de dudău,
Să ferească Dumnezeu
Pe toată lumea de rău,
Ferească-mă și pe mine
Să nu mor în țări străine.

Multe cele se vor fi strecurat cu America în cetatea sufletului românesc. Istoricul din viitor va da seamă ce foloase materiale sau ce slăbire morală ne-a adus America. Eu am urmărit aproape numai partea estetică, numai sufletul doinilor. Ca cercetător în această direcție am aflat, că America aduce o însuflețită aieptare, un mare avânt în doina noastră. America se furișează în cetatea doinei noastre cu aceiași putere de premenire, de înviore, a poeziei noastre populare cu care intrase în vremile din urmă »cătănitul« feciorilor. America a scormonit din nou focul doinei:

Cine-a scormit jelle
Mislăr cu vapoarele
Cine-a scormit jalea grea

Mislăr cu America
Mislăr, Mislăr n'ai mai fi
C'ai lăsat sate pustii.

Pe lângă acestea America a lărgit lumea fanteziei și a imaginației sufletești ale țaranului nostru. Nota cea jalnică și tânguitoare a doinei noastre încă s'a potențat. Frământările și durerile cele mai fizice și sufletești au dat doinei răsărite pe pământul Americii un colorit nespun de jalnic, de aceea doina venită de acolo e mai mult »cântarea lacrimilor«.

Dar frumoasele cântece venite din America ne mai aduc și o altă veste de bucurie. Scumpa noastră doină nu e legată numai de strămosescul codru sau de pământul negru. Doina noastră nu moare cu despărțirea românului de »frunza verde«, sau de mormurul izvoarelor. Nu moare pentru că nu-și soarbe hrana vieții sale numai din:

freamătul dumbrăvii 'nlăcimate,
din curcubeul zărilor albastre,
din șopotul izvoarelor de munte,

ci ea răsare mai ales din durerile sufletului românesc. Ea e legată de sufletul românesc și de acolo din fundul sufletului nimenea, niciodată, nu o va putea smulge.

Ea trece cu cel pibeag din țară în țară cântând durerile ce-i apasă sufletul. Nici fumul și huetul fabricelor n'au putut înăbuși glasul ei. Ea trăiește și acolo, și plângerea ei se ridică tot așa de curată și puternică ca din mijlocul satului. Ea aduce deci o aspră mustrare pentru toți aceia, cari nu mai credeau în vechiul avânt al doinei noastre pentru toți aceia, cari se grăbiau să cânte la căpătâiul doinei noastre prohodul:

cântecul de îngropăciune
al doinei noastre care moare.

Dar doina noastră nu moare, nici nu poate muri. În curgerea vremilor ea s'a împletit în o uniune nedespărțită cu sufletul românesc. Până va trăi acest suflet va cânta și doina, iar atunci când va muri acest suflet românesc atunci va muri și draga noastră doină.

Să ne bucurăm deci dacă doina noastră arată semne de atâta sănătate și vigoare chiar și acolo în »fundul străinătății«, căci prin viața și înflorirea ei se afirmă viața și tăria sufletului românesc.

Și mai ales azi când cetatea sufletului românesc zi de zi pierde din fortărețele și întăriturile sale să înghenunchem cu toții înaintea doinei noastre rugând-o să rămână și mai departe cu noi ca un înger mângăitor al durerilor și năcazurilor noastre:

Rămâi că ne ești doamnă
Și legea-i al tău glas
Învață-ne să plângem
C'atâta ne-a rămas.

Și va »rămânea« doina. Glasul și plângerea ei va trece din om în om, din sat în sat, din țară în țară, vestind pretutindeni durerile, așteptările și dorurile unui neam năcăjit. »Valurile sale de apă limpede se vor revărsa fără încetare de-alungul timpurilor«. (N. Iorga).

»Muri-vom noi ăștia cari ne-am corcit, ne-am artificializat, ...muri-vor cei ce-și închipue că în în mâna lor pâinea și cuțitul și că prin ei și prin aceasta se manifestă și puterea lui Dumnezeu; muri-vor micii și răii cari se cred mari și providențiali. ...Neamul însă va trăi și-și va cânta înainte veșnica-i doină«. (I. Gorun: Alb și Negru pag. 6).
Iosif Trifa.

Înțeleg, că d-ta pui accentul pe elementul energetic al baladelor, fiindcă el se potrivește mai bine cu criteriul d-tale etnic. Însă acest criteriu nu trebuie luat exclusiv; în orice caz el nu era și nu putea fi exclusiv la Alexandri. D-ta recunoști, că »Alexandri, a auzit și-a înțeles că în murmurul poporului e o muzică naivă și sentimentală a doinelor ce se cuvine să fie notată, că este o muzică eroică a baladelor ce se cuvine și mai mult să fie scrisă«.

Dar eu întreb: de ce »și mai mult«?

Pentru Alexandri, ca și pentru unii din noi, se cuvenea tot așa de mult să fie păstrată sentimentalitatea doinelor, căci deși — după lumina noasă d-tale cercetare — partea eroică și cuminența politică sunt mai ales semnele moștenirii etnice, aceasta nu exclude partea sentimentală nici la romani, și cu atât mai puțin la descendenții lor, după o evoluțiune culturală de atâtea veacuri.

Îndeosebi elementul eroic în poezia popoarelor din Orient, devenite pe atunci așa de »interesante« era cunoscut de mai înainte, pentru albanezi prin imitățile — fie și meșteșugite — din Guzla lui Prosper Mérimée, pentru sârbi prin minunata culegere de poezii populare publicată de Karagici între 1823 și 1833 și prin alte lucrări. Aici e multă voinicie, tot atâtea cruzime, uneori și brutalitate. Cine însă își dă seamă de firea poetică a lui Alexandri, înțelege îndată, că pe el a trebuit să-l atragă din poezia noastră populară mai ales elementul ei liric și contemplativ, și tocmai cu această particularitate, pe care d-ta o depreciezi cu expresia »dulcegărie«, Alexandri ne-a făcut mai bine primiți printre occidentalii de cultură literară din acea epocă.

Firește, că o asemenea înrudire sufletească între lirismul poetului și poeziile populare culese de el, nu l-ar fi îndreptățit niciodată să introducă în textul baladelor schimbări, care le-ar falsifica. Toate poeziile în adevăr populare, prin urmare foarte răspândite se întâlnesc însă în gura poporului sub cele mai felurite variante. Cine nu se ocupă de autenticitatea folklorică cu indica ea exactă a persoanei, a pronunțării, a locului și a timpului, ci se ocupă numai de poezia populară în frumusețea și oarecum generalitatea ei, va culege, va combina, unele va complectă din multele variante forma definitivă, care după a lui simțire îi va părea mai conformă cu geniul poetic al poporului. În această alegere și consolidare de formă Alexandri, cu deplină bună credință, s'a lăsat condus de partea sentimentală a poeziilor noastre, precum d-ta, cu aceeași bună credință, te lași mai curând condus de partea eroică. Dar nici la unul, nici la altul nu poate fi vorba de falsificare.

Pentru d-ta »Miorița« es e chintesența poeziei populare române; dar pentru contemporanii dintre 1857 și 1866 erau poate poeziile curat lirice mai sugestive. Îmi aduc aminte, că pe mine și pe câțiva din compatrioții mei ne încântase la 1857 în Viena (eram atunci de 17 ani) mai cu seamă poezia tradusă de Kotzebue:

Sus în vârf de brăduț
S'a oprit un șoimuleț,
El se uită drept în soare
Tot mișcând din aripioare.

(Nici mie nu-mi plac diminutivele, introduse numai pentru înlesnirea rimei).

Jos la trunchiul bradului
Crește floarea fagului,
Ea de soare se ferește
Și de umbră se lipsește.
— Florică dela munte,
Eu sunt șoim șoimuț de frunte.
Leși din umbră, din tulpină,
Să-ți văd fața la lumină,
C'a venit până la mine
Miros dulce dela tine,
Cât am pus în gândul meu

Pe-o aripă să te ieu
Și să mi te port prin soare
Pân' te'i face roditoare
Și de mine iubitoare.
— »Șoimuleț duios la graiu,
Fiecare cu-al său traiu.
Tu ai aripi sbu:ătoare
Ca să te înalți la soare,
Eu la umbră, la răcoare
Am menire 'nfloritoare.
Tu te legeni sus pe vânt,
Eu mă leagăn pe pământ.
Dute'n cale ți, mergi cu bine
Făr'a te gândi la mine,
Că e lumea 'ncăpătoare
Pentru-o pasăre și-o floare!«

Și când — acum 41 de ani — în primul volum al »Convorbirilor Literare« am atras luarea aminte a cititorilor asupra covârșitoarei însemnătăți a poeziilor populare, publicate atunci de Alexandri, nu ne produs anume această poezie, împreună cu altele de felul ei, și astăzi pot constata, că partea lirică a vieții poporului a fost cea mai roditoare în dezvoltarea ulterioară a literaturii noastre culte în deosebi pentru Eminescu și, prin mijlocirea lui, pentru urmașii săi.

Căci dacă e să judecăm după dreptate întreaga valoare a publicării poeziilor populare așa cum a fost făcută de Alexandri, nu ne putem mărgini la efectul ei asupra străinătății ci trebuie să punem în greutate, efectul lor asupra propriei noastre societăți. Alexandri care în lunga sa viață literară a căutat totdeauna să trezească interesul estetic al publicului român, nu putea să tindă a interesa lumea străină, fără a voi să intereseze în același timp propria noastră societate cultă. Lucrul nu era ușor mai ales în Moldova, unde limba franceză era limba exclusiv întrebuințată în saloanele și în familiile așa numitei societăți și unde cele mai multe dame nici nu știau să vorbească, necum să scrie corect românește.

Atunci Alexandri cu adâncul său instinct de poet național, găsește în poezia populară cea mai bogată comoară de frumseți literare, fie direct, fie indirect prin inspirarea scriitorilor de talent mai accesibili gustului ei.

În legătură cu cele zise aici, o observare a d-tale dela începutul discursului cere oarecare lămurire. Dacă se poate admite ceace zici acolo, că »Românul ca popor nu e nici mai mult nici mai puțin poet ca alt popor«, propoziția următoare cu »materialul folkloristic«, care »poate fi considerat ca produs estetic, dar atunci încetează de a fi anonim« îmi pare mai puțin admisibilă.

Nu e vorba aici de materialul folkloristic, ci de însăși poezia populară ca poezie, și ea nu numai poate, ci trebuie considerată ca un produs estetic de cea mai mare însemnătate, fără a înceta să-și păstreze anonimatul ei firesc.

Am citit adineaori poezia cu »Șoimul și fraga«. Este vre-o îndoială despre frumsețe și prin urmare despre valoarea ei estetică? Și ce are a face aici chestia anonimatului? Poezia este și rămâne anonimă, dar aceasta nu o împiedică de a fi din cele mai frumoase, de a exprima nu numai o simplă simțire lirică, ci cum zice Alexandri într-o notă (pag. 32) »o filozofie adâncă«.

Asemenea când cetim în Hora (pag. 369), care începe cu niște cuvinte de rând ca dela sat:

Bade trandafir frumos,
Vrut-ai să te-arăți duios,
Dar te-ai arătat ghimpos
Și din minte nu m'ai scos.
— »Vai leliță din cel sat,
Ce-ai cerut și nu ți-am dat?
Și apoi continuă:
Cerut-ai faguri de miere,
Eu ți-am dat buzele mele;
Cerut-ai o viore,
Ți-am adus inima mea.
— »Dacă vrei dragoste-aprinsă

Adă-mi gură neatinsă
Și o inimă fecioară
Ca apa dela izvoară«.

Ce importă, că înălțimea elică așa de frumos exprimată în versurile din urmă, nu se poate atribui unui anume poet, ci este tocmai în anonimatul ei o dovadă a idealismului, până la care se poate ridica inspirația curat populară?

D-ta pari a atribui acestui gen de poezie mai puțină însemnătate estetică; dar te rog să-ți aduci aminte de constatările istoriei literare din țări cu o cultură mult mai veche, d. e. din Anglia și din Germania; cum la englezi dela publicarea poeziilor populare de Percy (1765) și la germani dela cea analogă a lui Brantano și Arnim (Des Knaben Wunderhorn 1806—1808) datează renașterea a poeziei lirice în literatura lor cultă.

Și în contra culegătorilor Brentano și Arnim s'a adus imputarea că au întocmit poeziile populare, dar mai târziu meritul lor s'a recunoscut pe deplin, »fiindcă — după cum se exprimă o carte de școală — cu un tact admirabil au știut se scoată chintesența poeziei, cu care să producă cea mai adâncă impresie«. Pe urma unor asemenea publicări s'au ivit poezii lirice cei mai răspândiți ai literaturii germane din secolul trecut, Heine, Lenau, Uhland (el însuși culegător de poezii populare), ca și mai înainte Burger, ostensibil inspirati de formele și limba acelor manifestări anonime ale neamului lor, și prin ei s'a desăvârșit opera începută de clasici anteriori, adică s'a statornicit în societatea cultă a Germaniei predominarea limbii și literaturii naționale cu înlăturarea celei franceze așa de puternic ocrotită mai înainte de însuși Friederich cel Mare.

Tot așa s'a întâmplat și la noi, unde evoluțiunea nu este încă desăvârșită. Alexandri a adunat poeziile populare pentru a da elementului național celui mai sigur puțința unei dezvoltări temeinice în literatură și le-a întocmit așa (d-ta zici: cu atâtea dulcegărie sentimentală, eu zic cu atâtea potrivire la receptivitatea contemporanilor), încât să poată pătrunde în societatea înaltă. Este caracteristic, că cea dintâi, care simte și recunoaște acest merit al lui Alexandri, e însăși Elena Doamna, care zice în răspunsul ei la dedicația poetului: »Fără a ridica ceva din caracterul naiv al expresiei populare, ați mlădiat cu o rară fericire forma acestor încercări întâietoare«.

Cu această »mlădiere« a pătruns poezia populară în sufletele noastre. Eminescu s'a inspirat de-adreptul dela ea, Coșbuc și Goga se dezvoltă pe urma lui, iar în mii de școlari și studenți ai generațiunii de astăzi lucrează mai departe formele acestor poezii astfel înviorați, și încetul cu încetul rădăcina populară implantată de Alexandri crește și rodește în toate direcțiile.

Această mișcare se face dela sine prin puterea covârșitoare a plâsmuirilor frumoase. Orice silă, orice violență nu poate fi decât dăunătoare. Să se producă numai opere de adevărată valoare, nu de valoarea îndoioasă exagerată prin șovinism, și societatea înaltă va fi câștigată prin atracția firească a frumuseții.

II.

Am stăruit poate prea mult asupra explicării unei controverse, însă tot ce privește poezia populară, merită cea mai mare luare aminte, iar opera lui Vasile Alexandri va găsi pururea în Academia Română un cuvânt de apărare, de laudă și de recunoștință.

Viu acum, iubite coleg, la partea a doua a interesantului d-tale studiu și am și aici mulțămirea să constat la început o comunitate de vederi în privința criticii teoretice a »poporanismului«.

Ce e drept, nu te pot urma în expunerea doctrinei economico-istorice a lui Loria și a »mirajului« introdus de el. Vârsta la care am ajuns, m'a făcut mult mai rezervat față de niște teorii

Fabrica de spălat cu aburi

„KRISTALY“

Kristály gözmosó gyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calca și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate.

— La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se retrimite porto-franco. —

sociale cu aparențe științifice, cari păcătuiesc de regulă prin generalizări pripite. La concepția lui Loria, se poate răspunde, tot așa de pe deasupra, cu spirituala observație a lui d'Avenel: » Dans sa marche lente, la civilisation a racherché le beau bien avant l'utile. Elle a excellé à faire des statues ou des temples avant de faire des lampes ou des parapluies; elle a su écrire avant de savoir se chauffer et a decouvert le pinceau avant la fourchette ». Ceeace s'ar putea rezuma pe românește cu o vorbă mai simplă: omul s'a gândit să și facă biserici înainte de a și face hambare.

Cu atât mai puțin te voi urma în propunerea de leacuri pentru tămăduirea stărei noastre actuale prin » maiștrii și ateliere în toate satele ».

Prefer și mă grăbesc să mă pun alături de d-ta când zici: » La toate celelalte popoare cauzele economice ale mișcărilor sociale se iluzionează, iar poezii sunt ademeniți de mirajul unor nobile simțiri; la noi școala poporanistă, printr'o aberațiune a tuturor sentimentelor estetice, îi pune într'o mediocritate revoltătoare ».

De mult era cunoscută cererea unor socialiști-poporaniști, cari se amestecau în ale estetice și îndemneau pe scriitori să se ocupe exclusiv de mizeria claselor de jos și de vinovăția celor de sus. Dar dacă toate tendințele și intențiile » utilitare » sunt dăunătoare în artă, cel puțin tendința învrăjbirii claselor a rămas cu desăvârșire stearpă în producerea de opere frumoase.

Mă unesc dar cu această parte a criticii d-tale, deși nu mă pot uni cu aplicările ce le faci și d. ex. mă deosebesc de d-ta în aprecierea poeziilor dlui Octavian Goga. Las însă la o parte deslușirea acestei deosebiri, fiindcă Academia și-a arătat acum trei ani părerea despre primele poezii ale dlui Goga, acordându-le unul din premiile ei mai însemnate pe temeiul unui raport, care cercetează cu deamănuntul meritul literar al noului poet de peste Carpați.

Dar mai sunt rezerve de făcut și în privința celor zise de d-ta despre Creangă, Popovici Bănățeanul și d. Slavici. Ai introdus însuși deosebirea între acești trei autori, la cari recunoști » miragiul » și între autorii, pe cari îi crezi » inovatori de » poporanismul » în înțelesul defavorabil ce-l dai acestui cuvânt. Însă atunci e greu de priceput, pentru ce ai pus pe cei trei autori în rubrica poporanismului? Căci nu faptul, că figurile descrise de Creangă, Slavici și Popovici Bănățeanul sunt mai cu seamă țărani, preoți dela sate și meseriași îi face să intre în acea rubrică.

Critica d-tale, că în novelele d-lor Slavici și Popovici, în deosebire de povestirile lui Creangă, figurile nu au aparențe de realitate, ci sunt » anemice și nefirești » sau — cum zici d-ta » nu sunt de carne, ci de carton », s'ar putea aplica tot așa de bine la multe novele din viața societății înalte; căci o asemenea observare se referă la o temă generală a cercetărilor literare, iar nu numai la înfățișarea figurilor luate din popor.

Însă critica nu o cred îndreptățită, și modul cum deslegi d-ta » enigma » descrierii acelor figuri » anemice și nefirești » prin faptul că d. Slavici și Popovici Bănățeanul ar fi crescuți în licee și universități germane și ar împodobi flacăii din satul lor de naștere cu romantismul cărturarilor din Viena, îmi pare lipsit de temei.

Nu e lucru ușor (am recunoscut-o dela început) a argumenta în materie estetică. Voiu încerca totuși să-mi susțin părerea, că multe din novelele d-lui Slavici, ca și novela lui Popovici din viața meseriașilor, sunt creațiuni cu acea deplină aparență a realității, în care se încheagă arta adevărată.

Că nu poate fi vorba de nefireasca atribuire a unui romantism exotic la figurile poporului românesc, rezultă din analogă înzestrare a sâtenilor cu simțimentele cele mai înalte și delicate tocmai în schițele, novelele și romanele țărănești din acele literaturi occidentale, unde introducerea unei culturi străine la elementele autohtone este exclusă. Absolut aceiași notă vibrează în » Petite Fadette » în » Francois le Champi », în » Mare au Diable » de George Sand, figurile de pe țărmurile Rhinului descrise de Auerbach în țăranii lui Ganghofer din munții Tirolului și chiar în vagabonzii lui Bet Harte din California.

De unde vine această identitate a aspirațiilor ideale în mijlocul unor realități materiale așa de deosebite? Din convîngerea inutilă a marilor scrii-

ori, că în cugetul poporului — fie ori cât de lipsit de cultura cărturărească, ba uneori își vine să zici tocmai fiindcă e lipsit de ea — germinează și poate prinde rădăcină dezvoltarea celor mai curate și alese simțimentale omenești. Precum se găesc în popor o adâncă evlavie, tot așa se poate găsi o mare decență și cea mai surprinzătoare sfială în legătura dintre sexe.

Căci nu numai pe calea gândirilor abstracte, îngrămădite în felurite sisteme, poate ajunge omul să și dea oarecare seamă de tainele vieții, ci și pe calea instinctivă a simțământului.

Romantismul cărturarilor din Viena? Dar dela ce fel de cărturar, dela care romantism au ieșit versurile noastre populare:

Dacă vrei dragoste-aprinsă,
Adu-mi gură neatinsă
Și o inimă fecioară
Ca apa dela izvoară?

Și se poate o mai înaltă, o mai curată expresie de iubire?

Dar în ceialaltă poezie:

Du-te 'n cale-ți, mergi cu bine
Făr' a te gândi la mine,
Că e lumea 'ncăpătoare
Pentru-o pasăre și-o floare!

Din ce tratat de etică socială a învățat țăranul anonim să fie mulțumit cu soarta ce-i este hărăzită.

Fără îndoială complicările sufletești ale societății înalte sunt o problemă din ce în ce mai interesantă în proporție cu creșterea culturii, și ele își vor afla înfățișarea firească în literatura noastră. Dar aceasta nu ne poate face să uităm, că simplitatea țărănească nu exclude frumusețea lirică, precum nu exclude energia epică, nici chiar conflictul dramatic.

Când văd asemenea deosebiri de judecată literară între noi, îmi vine să repet vechea observare făcută într'un articol despre » poeți și critici », că tocmai poezii sunt mai puțin chemați să aprecieze poezia altora. Ei sunt prea pătrunși de felul lor de a pricepe lumea și prea refractari de felul altora de a pricepe.

Menirea d-tale, iubite coleg, care ești însuși unul din cei mai recunoscuți poeți ai generației de astăzi, este de a ne înzestra literatura cu creațiuni proprii d-tale imaginații. Iară rolul mult mai modest de a primi și de a prețui creațiunile poezilor, lasă-ni-l noua, publicul cititor, care putem îmbrățișa cu aceeași recunoștință cele mai felurite individualități artistice, numai cu condiție ca să fie în adevăr inspirate de simțământul curat al frumosului.

Și fiindcă în multe din poeziile și novelele cu care ne-ai sporit comoara literară, d-ta ai fost în adevăr inspirat de cel mai înalt simțământ al frumosului, fii cu această parte a operei d-tale bine venit în mijlocul Academiei Române!

Din Străinătate.

Intâlnirea țarului Nicolae cu împăratul Wilhelm. Intrevederea dintre țarul Nicolae și împăratul Wilhelm al Germaniei preocupă întreaga presă europeană. Dela anexarea Bosniei și a Herțegovinei relațiile dintre Rusia și Germania au slăbit mult. Nu arare-ori s'a observat dela această dată o ostilitate vădită între cele două state.

Presă din Petersburg a publicat cu ocazia conflictului sârbo austriac articole vehemente la adresa Germaniei, care în unire cu Austria au înghenunchiat un popor slav. Presă germană rar a răspuns acestor atacuri. A fost o tactică prudentă. Căci o prelungire a discuțiilor ar fi dus la o înăsprire și mai mare a relațiilor dintre Rusia și Germania. Acum se pare că Rusia vrea din nou o apropiere de Germania. Ce interes are marele imperiu de sprijinul Germaniei nu se poate ști până acuma. În orice caz, este semnificativ faptul că inițiativa pentru viitoarea întrevedere a pornit dela țarul Nicolae și nu dela împăratul Wilhelm.

Putem să ne așteptăm la o apropiere a Rusiei de Germania? Atât timp cât ea va menține alianța cu Anglia și Franța e foarte greu să ne închi-

puim așa ceva, căci tocmai acum auzim vorbindu-se în Anglia despre pericolul german și alianța cu Rusia a fost încheiată de englezi tocmai în vederea acestui pericol. Ba, ce e mai mult, Anglia a preferit o răceală dintre ea și Japonia și s'a apropiat de Rusia numai și numai din credința în seriozitatea pericolului german. În unele cercuri diplomatice se afirmă că întâlnirea dintre cei doi suverani ar avea cu totul alt scop.

Chestia cretană și Turcia. De câțva timp în presa europeană se agită iarăși chestia Cretei. Cercurile politice sunt foarte îngrijate căci se poate ivi un conflict serios între Grecia și Turcia. Grecia își afirmă din ce în ce mai mult deplina stăpânire asupra insulei, iar Turcia pe altă parte nici nu vrea să audă de o chestie cretană. Puterile protectoare însă după retragerea trupelor internaționale își vor menține fiecare câte un vas de război în apele insulei.

Rifaat Pașa, ministrul de externe otoman, într'un interviu acordat unui ziarist, spune » Daily Telegraph », a făcut următoarea declarație:

» Drepturile Turciei la suveranitatea legitimă a insulei nu mai sunt discutate de nici o putere. Creta va continua să se bucure de autonomie după retragerea trupelor internaționale; dar în cazul când grecii vor încerca să ocupe insula, Turcia nu se va da îndărăpt dela nici un sacrificiu pentru apărarea drepturilor sale ».

Cu mult mai violent este ziarul tinerilor turci, » Tanin ». Într'un articol de fond acest ziar amenință că în cazul când un singur soldat grec ar debarca în Creta, armata otomană va ocupa imediat Tessalia. Ziarul în chestie invită pe ministrul de externe ca să ia măsuri imediate ca nu cumva alte puteri să rezolve chestia în detrimentul Turciei.

Aceasta-i faza actuală a acestei chestiuni, care în orice caz va ridica multe greutăți pentru tranșarea ei.

Vizita țarului la Paris. Se anunță din Paris: La consiliul de miniștri ținut la Eliseu președintele Fallières a informat consiliul că țarul îi va înapoia vizita pe care Fallières i a făcut-o anul trecut la Reval; țarul va sosi la Paris la 31 Iulie și va sta acolo în zilele de 31 Iulie și 1 August. Pe urmă va pleca la Douvres spre a se întâlni cu regele Eduard.

Examenle anuale din Jebel. Alegerea de deputat preotesc pentru sinodul eparchial al Caransebeșului.

Sâmbătă, în 23 Mai st. v. s'au îndeplinit două acte însemnate în frunța comună Jebel din tractul protopresbiterial al Buziașului, anume examenle dela sfârșitul anului școlar curent, conduse de harnicul protopresbiter Ioan Pepa, însoțit de comisarul școlar Ioan Marcu și alegerea de deputat preotesc pentru sinodul eparchial în urma renunțării dela mandatul din cercul electoral Jebel și a optării pentru cercul Buziaș, în cari a fost ales protopopul Pepa.

În comuna Jebel sunt trei școli, cu trei puteri didactice, cari țin școlile din aceasta comună la nivelul reclamat de timpul de azi. Atât la cele două clase de băieți, cât și la clasa de fete examenle au succes deplin și comisiunea examinătoare, ca și numărul public participător, au dat învățătorilor Gregoriu Paliciu și Nicolae Danciu, precum și învățătoarei Sîdonia Bărean Goga meritata recunoștință. Numai rezultatul, din religiune a fost slab. Meritul acesta este a se atribui catichetului Ioan Surlaș, faimosul preot din Jebel, care prin distrugerea înțelegerii dintre poporul din Jebel prin deslipirea de poporul său și alipirea de cei străini, cu cari joacă » Csárdás »-ul pela petreceri din comuna sa, spre scandalizarea sa și a altora, și prin uneltiri la alegerile bisericesti din Jebel și la cele sinodale eparchiale din tractul protopresbiterial, și prin o nesubordonare față de superiorii săi voiește a se face vestit și a se recomanda viitoare ei re închipuite, pe când trebuie să se apropie timpul ca acest preot închipuit și pe de-asupra plin și încărcat de păcate, să fie adus la rezon, iar protectorii săi să fie aduși la convingerea, că cu acest preot dela fire îndărătnic

și nesuferit, nu pot face nici o treabă. după ce n'are trecere nici la preoți, nici la popor, după cum s'a dovedit și la actul de alegere de deputat sinodal preoțesc efectuit de protopresbiterul Ioan Pepa.

Partidul burdist și de astădată a susținut candidatura preotului *George Lupșa*, căzut la prima alegere, pe când față de dânsul preoții din cerc au candidat pe preotul *Moise Alexa*, din Sacoșul-turcesc, un preot foarte onorabil și aparținător cercului. Acest preot susținut acum și de unii dintre preoții porecliti „bur-niști”, a ieșit învingător prin votarea secretă, cerută cu înzistență de partidul burdist. Se vede, că rătăcii preoți, deși ajutorăți cu *adause personale congruale*, pe aseuns, în secret, le dă mâna de-a vota, nu la porunci și dorinți, ci dupăcum le șoptește cugetul și conștiința. Pe lângă aceasta văd și dânsii că nu Regmanii sunt chemați să figureze între legislatorii diezei și să aleagă episcop și că trebuie să se întoarcă de pe calea rătăcirii pe care au apur-at, ca să nu ajungă să i părăsească poporeni, cari au început a le întoarce spatele. Trebuie să vadă în fine, că la doi domni nu pot sluji cu credință, că ori pe unul îl va servi și pe altul îl va urî, și prin astfel de procedură vor junge să fie desconsiderați și hulți și din o parte și din alta, pe când dacă vor rămânea redincioși chemării lor, se vor bucura de cin-tea, ce se cuvine unui preot.

De sub dealul Șumigului.

Din Italia.

O întâmplare cum rar se vede.

— Dela corespondentul nostru particular. —

Roma, 5 Iunie.

Toate gazetele din Roma se ocupă de matri-
oniul celebrei Giulia Morosini. Din belșug sunt
italiile ce se dau asupra acestei femei, căci ita-
lică de origine și de naștere, Giulia Morosini
fost până acum la New-York cea mai elegantă
bilionară din America.

Ca titlu de curiozitate, împărtășim cetitorilor
câteva resumațe, după gazetele italiene, a
estui fapt.

Mai întâi, vă spunem că Giulia Morosini, care
fost italianul cel mai norocos și cel mai nefe-
it tot deodată, care a existat până acum în
nerica.

Miliardarul binefăcător.

Când Giovanni Morosini părăsi Italia, noro-
l l'a așteptat în America cu brațele deschise.
Ipă ce duse un oare care timp o viață destul
chinuită, a avut ocazia să scape pe miliardarul
y Gould de o bandă de escroci, cari voiau
l fure într'un chip de spaimă.

Gould, ca recunoștință pentru acest italian
ștept și îndrăsnel, îl luă în casa sa, și-i dete
slujbă în care câștiga bine.

Morosini a profitat în mod cinstit de locul
și a avut norocul să câștige la bursă atât
mult, încât în scurtă vreme se făcu milio-

ajuns bogat, trăia mai mult într'o vilă a sa în
dson, unde se ocupa de aproape de educația
or trei fete și a fiului său.

Nu avea decât două pasiuni: caii și cărțile de
it.

O moartă vie.

Părea că Giovanni Morosini fusese uitat de
i, când, acum 30 de ani, se răspândi svonul
fata lui cea mai mare, Vittoria, a fugit cu bu-
arul lor Ernest Schilling. Lucrul era adevărat.
Morosini se întristă adânc. Șterse pe fața sa
numărul celor vii și anunțat moartea... mo-
i a ei tuturor cunoștințelor, sale, cu bilete de
iu trimise fiecăruia.

Vittoria îi scrisese că s'a măritat cu bucătarul și-i
ea iertare. Giovanui îi trimise drept răspuns
bilet de moarte, ca cel trimes prietinelor. Mai
ziu, Vittoria îi scrisese că schilling s'a făcut
itiu, că nu mai câștigă nimic și că din zi în
se prostește bând; Giovanni nu răspunse
nic.

Desperată, Vittoria se angajă într'un teatru de
ietăți, dar după ce a trecut perioada de curio-

sitate a publicului, Vittoria n'a mai avut nici un
succes, pentru că cânta mai rău de cât... toate
celelalte artiște.

Urându-i-se de a tot suferi foamea. Vittoria își
luă inima în dinți și se prezentă la Villă; Gio-
vanii Morosini nu vru nici măcar s'o vază. I-a
trimis vorbă că este dispus să-i dea șase mii de
lei, cu condiția să între într'o mănăstire. Biata
Vittoria primi.

Băiatul și a doua fată.

Atât de mult l-a costat pe Morosini pierderea
fetei, încât de atunci fu și el ca un mort. Nu
mai eșea din vilă, nu mai primea pe nimeni în
casă, nici chiar cu ceilalți copii ai lui nu mai
vorbea: trist, tăcut, se plimba pe aleele v lei sau
citea mereu.

Șirul nenorocirilor sale nu se isprăvise însă.
Intr'o zi, fiul său Attilio dispăru din vilă și se
căsătorii cu o drăgălașă fată protestantă pe care
o cunoscuse de câteva ceasuri. (Ca în America).

Când Attilio îi spuse tatălui său ceea ce fă-
cuse, fu gonit de acasă ca un hoț. Târziu, Moro-
sini se împacă pe jumătate cu fiul său, dar nu
de tot, și toamna trecută, când a murit, în te-
stamentul său pentru Attilio, nu a fost pus decât
o mică sumă de bani.

După însurătoarea lui Attilio, altă nenoro-
cire și mai mare căzu pe capul lui Giovanni Mo-
rosini. Fata lui cea mai mică, Amalia, căzu vic-
tima unei teribile întâmplări, care însă până azi
a rămas un secret de nepătruns: nu se știe bine,
dar d-ra Amalia sau a căzut după cal și a ră-
mas desfigurată sau a fost mușcată de un câine
turbat, destul că, de atunci, Amalia n'a mai ieșit
din grădina afară și nimeni n'a mai văzut-o de-
cât cu o mască neagră pe obraz.

Cealaltă fată. Cheltuielile.

Rămasese singură Giulia. Aceasta a știut să
găsească în inima tatălui său un locșor, și a de-
venit favorită.

Tot ce dorea, tot ce-i trecea prin gând, tatăl
său îi făcea. Intr'o zi, un reporter a intervie-
vat-o, și Giulia Morosini a spus că-și cumpără
100 de rochii pe an; 50 de părechi de ghete;
365 părechi mănuși etc. Vă închipuiți ce tre-
buie să fi cheltuit pentru celelalte lucruri de toa-
letă. O blamă a plătit-o cu 30,000 de lei, o
mantelă de teatru 50,000. Odată, pentru un con-
curs hynic, d-ra Amalia, în 5 zile, a schimbat 17
rochii și 17 pălării noi.

Idila — Paharul de șampanie.

Giulia azi este de 36 de ani. La moartea ta-
tălui său a moștenit prin testament mai bine de
șapte milioane de dolari, și de atunci până azi,
din Octomvrie trecut, Giulia a fost asaltată de
sute și mii de scrisori cu propuneri de căsătore.
Streini și americani, bogați și săraci, iar mai ales
aventurieri de tot soiul i-au propus s'o ia de-
vastă. Intre toți, Giulia a ales pe Artur Werner,
un ex-polițist văduv, care de mai multă vreme
făcea parte din personalul administrativ al său.
Acesta singur, nu o ceruse în căsătorie.

Pe Werner, Giulia l-a cunoscut într'o zi, pe
când făcea o plimbare cu trăsura împreună cu
tatăl său. Căii luară fuga; polițistul, cu pericolul
vieții sale, i-a oprit tocmai în momentul când
era să se isbească de un zid.

Indrăsneala polițistului plăcu lui Morosini, și-i
propuse un loc în administrația casei sale.

Domnișoara i-a rămas mult recunoscătoare și
nu a așteptat mult ca să-i arate simpatia ce-i nu-
trea, cu atât mai mult, cu cât în tot timpul cât
Werner a stat în casa lor, Giulia s'a putut con-
vinge că dânsul este un om de inimă, și foarte
cum se cade.

Logodna s'a făcut acum, de curând la Wald-
ford-Astoria.

Giulia, îmbrăcată foarte luxos și acoperită de
bijuterii — numai o colană de gât costă 200.000
de dolari — era însoțită de Werner. Amândoi
se duseră în bufet și Giulia ceru un pahar cu
șampanie. Și-a muiat buzele în vinul spumos,
apoi l-a dat lui Werner care l-a beut până în
fund. Logodna era făcută. În curând va fi nunta.

Cuvântarea primului mi- nistru d. Ion Brătianu.

Duminecă orașul Tîrgoviște a fost locul
unei serbări îndoite. S'a inaugurat serviciul
de alimentare cu apă al orașului și în ace-
laș timp s'a ținut un banchet dat de par-
tidul liberal din județ în onoarea primului-
ministru d. Ion Brătianu.

Au azistat la serbări miniștrii Spiru Ha-
ref, Alexandru Djuvara, Anton Carp și V.
S. Morțun, apoi un însemnat număr de
oameni de seamă ai partidului, dd. Constan-
tin Stere, Constantin Nacu, Alexandru Con-
stantinescu etc.

La banchet au vorbit dnii Costescu-Co-
măneanu, Fusea, Chiru, nuvelistul I. A. Bră-
tescu-Voinești. Cu acest prilej d. Ion Bră-
țianu a rostit o cuvântare însemnată prin
faptul că s'a rostit atât asupra situației in-
terne cât și externe a țării și pe care o re-
zumăm cum urmează:

D. I. Brătianu a rostit după aceea un lung
discurs politic. D-sa a spus că nu poate fi om
conștient care să vină la Tîrgoviște fără să fie
cuprins de evlavie. Cu stăt mai vie e emoția
d-sale date fiind împrejurările în care vizitează
acel oraș. Elogiile ce mi-se aduc, spunea d. Bră-
țianu, desigur că nu mi-se aduc mie, ci calității
de șef de partid ce o am și numelui ce l port,
după cum nu se cuvin aplauzele tânărului ofi-
țer care poartă steagul la război ci steagului ce-l
poartă.

D. Tache Protopopescu a întrerupt spunând:
Elogiile și se aduc din dragostea ce o avem pen-
tru d-ta.

D. I. Brătianu (urmând). Din dragostea ce o
avem toți pentru opera pe care suntem chemați
s'o săvârșim. (Aplauze). Ne am strâns aci pentru
a saluta starea sănătoasă și demnă de pildă a
partidului liberal. De acest partid se vorbește
mult cum era și natural, dar pentru a vorbi
cineva de situația partidului și guvernului, tre-
buie să examineze toate împrejurările și apoi să
vadă dacă guvernul e durabil sau șubred.

Să examinăm și noi situația internă și externă
a țării, spre a ne putea da seama de situația gu-
vernului. Se spune că e grea situația guvernului.
Eu, mă întreb: care era situația țării la venirea
liberalilor în 1907 și care e acum? Atunci erau
răscoale și munca agricolă nu se putea face decât
subt apărarea tunurilor. Azi e liniște și toți lo-
cutorii țării muncesc în liniște și bunăvoie. A-
ceastă liniște se datorește partidului liberal, care
e autorul tuturor operelor mari. (Apl.)

Dar situația externă e ea oare de așa natură
ca să arate că guvernul e slab? Și-a pierdut sta-
tul din prestigiu subt acest guvern? Nici chiar
dușmanii regatului n'o pot spune aceasta.

Dar, a continuat d. Brătianu, pot să spun cu
o legitimă mândrie că subt actualul guvern nu
s'a făcut nici o acțiune de impulsione și că pur-
tarea țării, față de grava situație externă, a fost
dată ca pildă de statele mai puternice ca noi.
Poate oare să se spuie că sunt motive pentru re-
tragerea guvernului? S'a spus că ar fi motive de
ordine publică ce ar determina retragerea guver-
nului. Dacă e vorba de brutalitate, revendic pen-
tru partidul și guvernul liberal tactica înțelep-
ciunei (Apl.) Poate fi vorba de retragere din cauza
popularității. Dacă popularitatea e tot una cu
autoritatea morală, atunci revendic pentru parti-
dul liberal acea autoritate și desfid pe oricare
partid să arate că are atâta popularitate ca libe-
ralii. (Apl.)

S'au făcut agitații politice pe chestia scumpi-
rei traiului și s'a acuzat guvernul de acea scum-
pire, amestecându-se afacerile de speculă cu mer-
sul firesc al lucrurilor.

Liberalii au organizat industria și comerțul,
punând mai în legătură pe producători cu con-
sumatorii. Liberalii au mai fost acuzați că sunt
în contra capitalurilor străine, dar noi n'am făcut
decât să încurajăm munca și economia națională,
oprind jefuirea.

D. Brătianu a vorbit apoi despre chestia conflictului dela Giurgiu. Am văzut cu uimire, spunea d sa, că se pun în conflict sentimentele civile cu cele militare. Dacă se întâmplă un incident între un militar și un civil care om sănătos poate vedea un conflict general între civili și militari? Cine nu e mândru când vede steagul și armata țării? Cine nu știe că miliarii când sunt chemați își fac datoria. Și care e militarul conștient, care să nu simtă datoria superioară față de patrie? Așa fiind, nu e decât o glumă stupidă, dacă n'ar fi poate o crimă monstruoasă să se vorbească de un conflict general între sentimentele civile și ale militarilor. Tot astfel e greșit când se vorbește de conflicte din cauza ajutorării țărănilor, căci când muncim pentru țărani, muncim pentru întărirea statului.

Trecând la chestia remanierii ministeriale, d Brătianu a spus: Adversarii noștri se ocupă de chestii în care n'au nevoie de colaborarea lor. Ei neglijează chestiile mari și se ocupă să știe dacă remanierii se face la 1 sau la 15 ale fiecărei luni. Dacă am avea conștiința că guvernul e ca un om bolnav, ne-am fi grăbit s'o facem, dar cum avem credință în țaria noastră, cerem adversarilor să ne lase nouă grija a alege momentul când se va face remanierii. Adversarii n'ar trebui decât să vadă manifestarea d-v. pentru a se convinge de țaria guvernului. În unirea și în conștiința datoriei ce avem de îndeplinit stă puterea noastră.

Ridic paharul meu pentru liberalii din Dâmbovița și pentru orașul Târgoviște. (Aplauze prelungite).

Muzica a intonat marșul final și banchetul s'a terminat.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 8 Iunie n 1909.

— **Noua osândire a dlui Victor Branște.** La tribunalul din Târgul-Murașului s'a deschis ieri procesul de presă al dlui Victor Branște, redactorul responsabil al »Gazetei Transilvaniei«, pentru articolul »Sărbători vesele«, publicat în numărul de Rusali din anul trecut. Procurorul Tarr s'a distins din nou prin șovinismul violent al limbajului său D dr. Enea Draia a susținut apărarea. *Rezultatul în cifre: șase luni, o mie de coroane.*

D. Branște mai are o condamnare de 3 luni și 240 de coroane...

Oare comitetul național, adunat dăunăzi în Budapesta nu a avut nimic de spus la geana asta nebună și sălbatică ce s'a pornit împotriva presei noastre și întrece tot ce am văzut până acuma?

— **Scotus Viator în București.** Joi a sosit în București cunoscutul publicist englez (Scotus Viator) autorul atâtor articole asupra situației nemaghiarilor în Ungaria. Acum vre o 2—3 săptămâni am publicat soluținea pe care o dă chestiei noastre în cartea sa „Probleme de rasă în Ungaria“. D. Gh. Moroianu călătorește pe dl Watson care va vizita și pe primul-ministru d. Ion Brătianu.

— **Promoție.** D. Constantin Titieni a fost promovat doctor în medicină la universitatea din Cluj.

— **Explodarea unui depozit de pulbere.** Telegrama anunță o groaznică explozie ce s'a întâmplat la Podgorre, în apropierea orașului Cracovia. În urma unui trăznet depozitul de pulbere a sărit în aer. Infricoșatul bubuit al exploziei a zguduit solul pe o rază de câțiva kilometri. Multe case și câteva fabrici s'au dărâmat. Sute de răniți au fost transportați în spitalul din Cracovia. S'au nimicit 15.000 klg. iarbă de pușcă și 15.000 șrapnele. Pagubele se urcă la un milion.

— **O nouă conjurație împotriva țarului.** Poliția secretă din Petersburg a descoperit de curând o nouă și întinsă conspirație împotriva țarului Nicolae. Asupra acestei conspirații telegramele aduc următoarele amănunte: Conspiratorii plănuiau un atac cu armele asupra trenului special, care ducea pe Țarul la serbarile aniversare dela Poltava. Poliția rusească n'a destăinuit publicității nimic cu privire la amănuntele planului de atac, iar din șvonurile ce circulă nu se poate lămuri adevărul. Noile măsuri însă ce s'au luat pentru siguranța personală a țarului, precum și capturarea mai multor împiegați ai căilor ferate, tradează că conspirația a fost concepută deja cu luni de zile înainte și că ea e foarte întinsă.

Cele mai multe arestări s'au făcut dintre muncitorii liniei ferate Nicolaj. Poliția a găsit la ei revolve militare și pumnale. Se caută complici și printre muncitorii dela linia ferată Kurskkiew. Funcționarii acestor linii ferate au fost înlocuiți cu membrii de-ai Asociației populare rusești. Ancheta continuă.

— **Adunarea învățătorilor din părțile Hălmeagului.** Despărțământul ppesc Hălmeagiu al Reuniunii învățătorilor români din ppialele arădane I—VII, i-și va ține adunarea Marți în 9/22 Iunie a. c. în comuna Rîșculița la care toți membrii despărțământului și sprijinitorii școlii sunt poțiti a participa. Programul: 1. Chemarea duhului sfânt la 9 ore a. m. 2. Constatarea membrilor prezenți. 3. Cuvânt de deschidere. 4. Cetearea eventualelor disertațiuni. 5. Raportul casierului și a bibliotecarului. 6. Raportul comisiunii asupra disertațiilor: »Metodul direct la propunerea limbii maghiare și« Părerii despre educațiune. 7. Propuneri și interpelări. 8. Alegerea biroului pe noul period de 3 ani. 9. Fixarea proximei adunări. *Hălmeagiu*, la 27 Mai n. 1909. *Mihail Vidu*, președinte. NB. Primirea membrilor va fi Luni seara. Pentru locuințe înscrierile se vor face la inv. Axentie Popovici.

x **Tot felul de chipiuri militare și de alte uniforme, apoi ciocăi și calpăce din materia cea mai bună și în prețuri ieftine.** Fabricate proprii. *Weber Pál*, măiestru specialist pentru confecționarea chipiurilor. Cașovia (Kassa) Fő utca.

Economie.

„**Solidaritatea**“ contra înființării a noi bănci. Intre hotărârile aduse de adunarea generală a »Solidarității« ținută la Săliște, una din cele mai de seamă e aceea, privitoare la înființarea de noi bănci. Iată textul acestei hotărâri:

»Considerând că între împrejurările noastre, fondarea de bănci nouă, cu deosebire mici, în multe regiuni nu mai poate aduce servicii justificate și reale vieții economice și considerând, că o îmbunătățire a situației, o ieftinire a creditului s'ar putea obține mai bine pe lângă anumite centralizări a micilor și multelor circulațiuni de bănci, adunarea generală enunță: băncile însoțite nu vor mai iniția și nu vor mai sprijini acțiunile și nici fondările nouă, decât numai unde acestea sunt reclamate de necesități deplin justificate; tot asemenea în interesul unei regulări a circulațiunii de bancă, acolo unde afacerile de credit sunt descentralizate — în paguba intereselor bine pricepute ale poporului — mai multe institute de bani, se recomandă băncilor asociate ca amasurat referințelor să caute a le centraliza prin fuzionări acomodate.

»Totodată adunarea generală îndrumă direcțiunea, ca în acele localități, unde vre o parte interesată ar cere, ori însași ar afla de potrivit să intervină pentru centralizare, să mijlocească în mod obiectiv și imparțial pertractarea pentru fuzionări, dând sfaturi binevoitoare cu privire la modul și formele acestei transacțiuni.

»Mai departe considerând, că o extindere a afacerilor și cu deosebire a mijloacelor de credit e adeseori împreună cu rizic și pericol, în interesul stabilirii și regulării concurenței, adunarea generală recomandă băncilor asociate ca în operațiunile lor să se mărginească la raionul lor de activitate și să întrebuințeze cu preferință mijloacele lor proprii și cele străine durabile, stabilindu-și de normă nu cantitatea, ci siguranța și soliditatea veniturilor lor.

»În fine, unde mijloacele băncilor însoțite nu ar afla pasare corespunzătoare în afacerile de credit solid și sigur, adunarea generală e de părere ca pe lângă precauțiunea necesară și asigurările de lipsă să îmbrățișeze și alți rami de activitate economică, sprijinind cu deosebire industrializarea și comercializarea avutului poporului din raionul lor de activitate«.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 3 Iunie 1909.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Mai 1909	29.60—30.25
Grâu pe Oct.	25.92—25.94
Secară pe Oct.	20.16—20.18
Cucuruz pe Mai	15.46—15.50
Cucuruz pe Iul	15.76—15.78
Ovăs pe Mai	16.06—16.08
Ovăs pe Oct.	15.62—15.34
Rapiță pe Aug.	30.65—31.—

Prețul cerealelor după 100 kig. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa — — — —	30 K. ——30 K. 60 fil.
Din comitatul Albei —	29 > 40 29 > 50 >
De Pesta — — — —	29 > 20—30 > — >
Bănățenesc — — — —	30 > 60—30 > 80 >
De Bacica — — — —	30 > 50—30 > 70 >
Secară de calitate I	19 > 90—20 > 20 >
Secară de calitate mijloc.	19 > 60—19 > 80 >
Orzul de nutreț, cvant. I.	16 > 50—16 > 80 >
> > calitate a II.	16 > ——16 > 40 >
Ovăs > > I.	17 > 50—17 > 55 >
> > > II.	17 > 30—16 > 40 >
Cucuruz — — — —	15 > 70—15 > 80 >
Tărâțe — — — —	11 > 40—12 > — >

BIBLIOGRAFII.

Au sosit și se află de vânzare la librăria »Tribuna« următoarele cărți:

Povești de Ioan Slavici cor. 1.50 plus 10 fil.
Două Neamuri, ediția II-a de C. Sandu Aldea cor. 1.50 plus 10 fil.

Pe Plaiu, schițe dela țară de Ion Ciocârlan cor. 1.50 plus 10 fil.

Taina, de N. N. Beldiceanu cor. 1.50 plus 10 fileri.

Opere complete vol. III. Al. I. Odobescu cor. 1.50 plus 20 fil.

Din Bibl. »Minervei« au apărut și costă 30 fil. bucata plus 5 fil. porto următoarele:

No. 25 Catechismul Bisericii Buddhiste de Miază-zii trad. de Gr. Goilav.

No. 26 *Niverneza* de A. Daudet trad. de Ion Bârseanu.

No. 27 *In Țara Fachirilor* traducere de Nicolae Pandelea.

No. 28 *Colomba* vol. I. traducere de Natalia Iosif.

No. 51 »Eden Anto« povestiri, traducere din italienește de D. Tomescu. Prețul 30 fil. plus 5 fileri.

Poșta administrației.

Petru Medeșan, Benedec. Am primit 6 cor. abonament până la 1 Sept. 1909.

Redactor responsabil **Constantin Savu.**
»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

„INDUSTRIA“

bancă industrial-economică, societate pe acții în Deva.

Concurs.

Un contabil expert, apt a încheia singur bilanțul și a purta contabilitatea dublă află aplicare dela 1 Iulie a. c. la institutul nostru. Leafă anuală 1600 cor. și tantiema statutară. După un an de praxă corespunzătoare urmează alegerea definitivă.

Concurenții au a-și înainta atestatul despre absolvirea vreunei școale corespunzătoare, precum și atestatele despre praxă și dexteritatea corespunzătoare. Cel ales va fi aplicat și onorat separat și ca revizor la »Reuniunea 2. de înmormântare din Deva« și cele 12 filiale ale ei. Actele se înaintează până în 15 Iunie a. c. la subscrisul.

Din însărcinarea direcțiunii.

Deva, 26 Maiu 1909.

August A. Nicoară m. p. director.

ANUNȚ.

O domnișoară inteligentă, cu scrisoare bună află aplicare într-o cancelarie din Arad. Ofertele scrise cu mâna proprie sunt a se trimite la administrația »Tribunei« în Arad.

Ercule

nu poate să fie tot omul. Dar, dacă cineva se simte tot slab, tot obosit și ostenit, îi dor membrele, e fără voie, cu un cuvânt obosit truștește și sufletește, acela i-se dă ocaziune să cunoască renumitul mod de vindecare, cu ajutorul cărui puterea corporală și spirituală, sănătatea și o poate recâștiga deplin. Explicații în privința aceasta se află în cartea »A Modern Villamos Gyógymódról«. Dacă cineva nu poate merge personal, s'o ceară

prin o corespondență și dacă se va provoca la ziarul nostru, o primește într'un exemplar gratuit și francat, în plic închis. Iar dacă va merge personal, modul acesta nou de vindecare i-se va arăta gratuit. Exemplar deosebit pentru bărbați și femei.

Laboratorul medical Electro-Vitalizer Budapesta, IV. Károly-körút 2 félem. 51.

Cupon pentru carte gratuită.

LABORATORUL MEDICAL — „ELEKTRO-VITALIZER“ Budapesta, IV. Károly-körút 2, félem. 51.

Rog a-mi trimite gratuit și francat în plic opul

»A modern villamos gyógymódról«

pentru { bărbați. (Cele de prisos să se șteargă).
 { femei.

Numele

Adresa

Epistolă de recunoștință.

Aszódy Balázs, tipograf, Szent-András, com. Bichiș. Mult stimat Die Doctor! Vă fac cunoscut, că aparatul Electro-Vitalizer pe care l-am cumpărat dela institutul Dtre în 20 Oct 1908 m'a vindecat pe deplin. Aparatul Dtre m'a făcut să pot lucra, și să fiu sănătos. Am bolit rău 7 luni, prebând ba una ba alta și numai aparatul Dtre mi-a putut ajuta. Pentru aceasta primiți sincerile mele mulțumiri. D zeu să Vă trăiască încă mulți ani. Aparatul Dtre îl recomand și îl voi recomanda fiecărui suferind.

Se caută

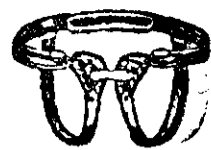
un tânăr român neînsurat

cu diplomă de notar comunal și doresc ca încă în anul acesta să-și ajungă scopul. — Doritorii au a-se adresa la dl Ioan Gliția, notar în Nánhegyes, u. p. Dobrest (Bihor).

O rugare modestă, care nu vă costă nici o oboeală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos.

Ziarul nostru roagă pe onorat public că la cererea prețurilor curente sau la ori ce cerere sau cumpărare să se provoce că adresa firmei a cetit-o în Tribuna.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zénith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, ocazează defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină dej Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e prevărat cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu ramburs.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazia de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

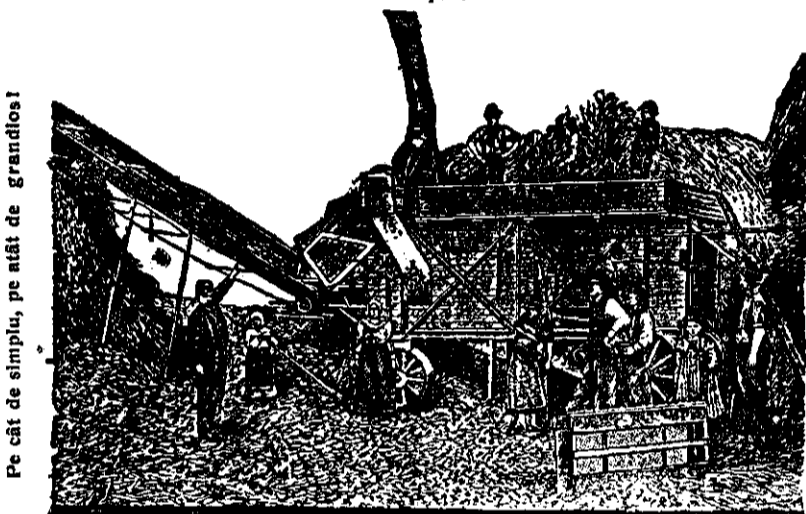
Szabadka, Kossuth-u.

IAKOB HARFMANN

fabrică de mașini agricole și atelier pentru repararea mașinilor în

Noutate patentată!

UJVERBÁSZ.

Pe cât de simplu, pe atât de grandios!

Agenția în România: Il Interesează pe economi!

Aparatul absorbitor de praf pentru mașini de treierat

absoarbe praful din mașină și îl aruncă la înălțime de 30—40 metri în aer, așa că praful dispare, prin ce lucrătorii nu mai lucrează în praf. Și deoarece paie și pleava nu mai conțin praf, ca nutreț au folos dublu.

Patentul: Jakob Harfmann, Ujverbász.

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!

Multe recunoștințe

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întample prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinale. — Pentru împachetare socotese numai cheltuielile mele. — Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, lucru trainic, prețuri moderate!

Lucza Jozsef

atelier chimic pentru curățitul hainelor Seğhedin (Szegeđ), Laudon u. 9

Primește: curățirea și văpsirea hainelor copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu mai departe

curățirea penelor de pat

cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praf.

Comandele din provincă să efectuesc imediat și prompt.

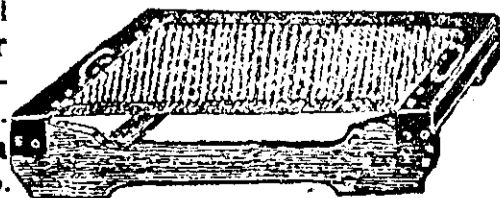
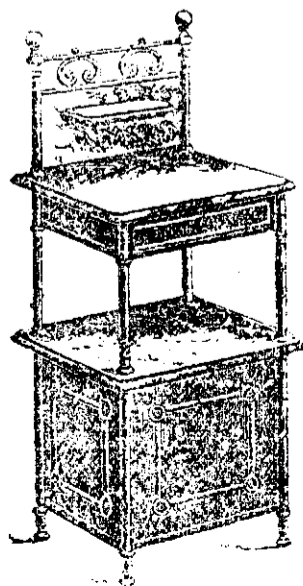
TUNCZKY GYULA

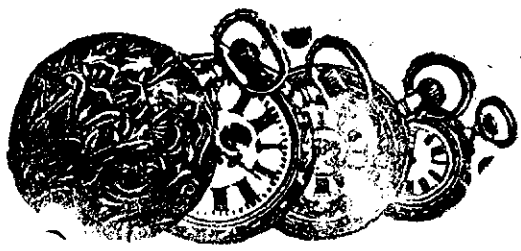
Prima fabrică de mobile de fer și aramă, de somiere de sîrmă și trăsuri de copiii din Ungaria de Sud.

TEMESVÁR - Jozsefváros, Hunyadi utca 48.

Își recomandă mobilele de fer și de aramă, somiere de oțel pentru paturi după măsură, fabricație proprie.

Primește aranjamentul hotelurilor, internatelor și șpitalelor, face paviloane de fer după măsură. Catalog de prețuri la dorință gratuit și franco.

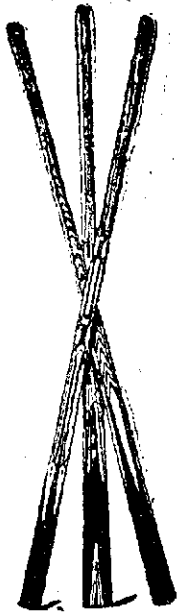

SÜSZMANN H.

ciasornicar și bijutier
Nagyszeben
Strada Urezului 27
(Reisbergasse.)

Repară multilateral pe lângă garanție tot felul de ciasornice de buzunar, pendule și de alarmă. Ține în deposit cu prețuri moderate ciasornice de părete, de buzunar și de alarmă, precum și tot felul de bijuterii.

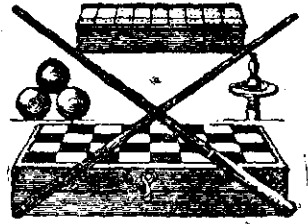

Weisz Géza

fabrică de dauri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde.
Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum“ și pănuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

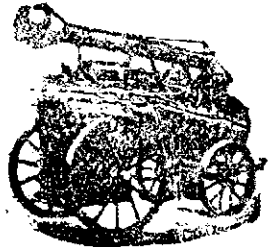

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci în Sătmar.
SZATMÁR strada Teleky 8.

Șeful firmei **PROBST MÁTYÁS**

Primește:
instalări de mori de aburi și motoare cu ulei, sfredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aparate pentru uscatul nutrețului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.

Schuller Gașpar, neguțator de butoaie și de doage

E mai presus de orice concurență prin magazinul său bine asortat potrivit cerințelor timpului. Face din materialul cel mai bun

butoaie de vin de bere și de spirt, putini și căzi cu prețul cel mai favorabil. Depozit permanent în butoaie gata.

La chemare se duce oriunde.

Telefon 149 și 227. — Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczki din Cluj

aduc la cunoștință că cârnățaria veche de 40 ani, au mărit-o și au provăzut-o cu instalație electrică. Recomandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și articlii de cârnățarie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cârnaț, carmanadiă, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă

cârtaboș de Cluj și sângerete; specialități de cârtaboș și cârnați, pastete, și rânză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.; în fine untură curată de porc topită în vase.

La comande mari și prețuri mari.

Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic.

Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa:

FRĂȚII LÁSZLÓCZKY fabrică de cârnățarie - Cluj - Kolozsvár.

Del dintăiu atelier de pietri monumentale aranjat cu putere electrică.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA măiestru de monumente și pietri de cimitir — Fabricație proprie din marmoră, granit, labrador etc.

Din pietri de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central:

Kolozsvár, Dézsma-u. 21.

Telefon 662.

Filiiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatok.

Opawski József

prima fabrică de trăsuri de copii în Ungaria de sud.

TIMIȘOARA. — Jozsefváros. Bonáz-u. nr. 15.

Ține în deposit

trăsuri de copii

fabricațiune proprie, dela cele mai simple până la cele mai îmbobite cu prețuri favorabile.

Tot așa primește tot felul de reparaturi în branșa aceasta.

Tipografia „Tribuna“

Proprietar: GEORGE NICHIN
Arad, str. Deák Ferenc 20

Rugăm pe toți abonenții, să binevoiască a lăți ^{și} „TRIBUNA“ în toate părțile, că numai așa putem lupta spre binele neamului românesc!

Cereți „TRIBUNA“ la cafenele, la casine!!

Cereți un număr de probă!

Abonamentul se vede în fruntea ziarului!!

Băncile românești, Oficiile parohiale, advocații, comerțianții, măestrii, preoții, învățătorii se nu dea banii la străini pentru tipărituri, ci se procure toate cele de lipsă la Tipografia „TRIBUNEI“, unde se fac tot felul de tipărituri dela cele mai mici până la cele mai mari, fine și pe lângă prețuri moderate.

Tipărituri și opuri putem face în ori ce limbă!

Pentru ziarul „Tribuna“ anunțurile le primește Administrația pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Să sprijinim instituțiunile românești!!

== Important pentru toți proprietarii de pământ! ==

Cartea apărută de curând:

„Sfaturi și îndrumări în afaceri de dare“.

CUPRINSUL:

1. Din istoria dărei.
2. Legile de dare până la 1909.
3. Legea nouă despre darea pământului în general.
4. Darea pământului la începutul erei constituționale.
5. Cum s'a întâmplat prima clasificare a pământului?
6. Cât e darea pământului la proprietățile mari și cât e la cele mici?
7. Legea despre darea de pământ.
8. Explicarea legii.
9. Cine poate cere clasificarea de nou a pământului?
10. Cum se face clasificarea?
11. Cum să-și caute țăranul dreptul?
12. Clasificarea din nou nu costă pe oameni nici un ban.

13. Cum se reduce darea?
14. Asemănare între legea veche și cea nouă.
15. Cât pământ este în țară?
16. Domnii mari cum scapă de dările comunale?
17. Sistemul nostru de dare pe cei mici îi apasă pe cei mari îi îngrașă.
18. Legile despre manipularea dărilor.
19. Cum se poate cere înapoi darea plătită pe nedrept?
20. Unde să apelăm?
21. Când trebuie să plătim dările și când putem căpăta amânare?
22. Când să iartă darea?
23. Cum să cere iertarea dării?
24. Câtă dare să iartă?
25. Ce să facem, dacă vine executorul?
26. Cum să face licitația legală? etc.

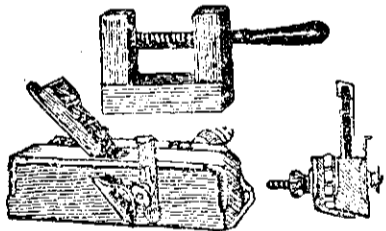
Din acest cuprins ori cine se poate convinge, că această carte e de mare importanță pentru toți. — Rugăm pe preoți, pe învățători și pe toți binevoitorii poporului, să răspândească această carte atât de prețioasă pentru țăranul nostru. — **Prețul unui exemplar 1 coroană.** — Dacă de odată se comandă 10 exemplare, atunci un exemplar costă numai 80 fileri. — Plus pentru poștă 5 fileri pentru fie-care bucată. — — Banii să se trimită înainte, că prin rambursă costă mai mult poșta. — Se poate comanda la: — —

— Administrațiunea foii „POPORUL ROMÂN“ Budapesta VII., István-ut 11. —

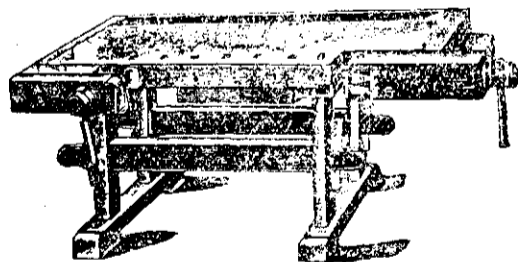
In atențiunea fabricilor de lemnărie!

Recomand

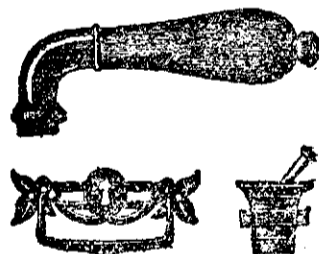
instrumente
din cel mai bun material necesar

sare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

Nagy Mihály
fabrică de instrumente
Szabadka
Therezia-tér.

In atențiunea negustorilor de fer și a curelarilor!!

Prima turnătorje de aramă, bronz, metal, pacfon și nickel

WEIRICH JÓZSEF-né
PÉCS, Ferenciek-utca 44 sz.

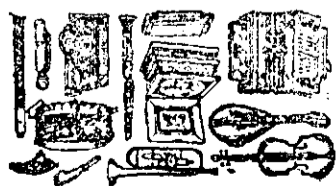
Recomandă

fabricațiunile de fer pentru mobile

turnate după orice model.

Serviciu prompt și repede
pe lângă prețuri moderate.

GEORG DÉCSI
măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde. Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

„AURORA”

**Intreprindere Română în New-York 204—
W. 14 th. st. — Director: Dr. E. Lucaciu.**

Fondată și incorporată conform legilor statului Illinois în 1909. În toate afacerile referitoare la America, cereți deslușiri dela firma „Aurora”.

Banca Română „Aurora”. Dacă cineva dorește a trimite bani din America în țara veche, ori are bani de depunere să se întoarcă la banca română „Aurora” din New-York 204 — W. 14 th. str.

Librăria „Aurora”. De doriți ori-ce soi de cărți, de rugăciuni, de celit, de învățat, cereți catalogul librăriei noastre care este cea mai mare și mai bogată librărie românească din America.

Dacă vreți să călătoriți în America, ori din America în țară, cereți deslușiri și cumpărați bilete de vapor dela întreprinderea „Aurora” 204 — W. 14 th. str. New-York. Pe ori ce linie vă putem vinde bilet.

Dacă cumpărați dela noi bilet pe vapor veți primi adăpost în casa română de emigrare „Aurora” 204 — W. 14. th. str., care este singura întreprindere română incorporată după legile Statelor-Unite.

Toți românii cari vin ori pleacă din America, ori sunt în America, sunt rugați a informa biroul central „Aurora” despre locul unde petrec ori unde s'ar muta cu locuința ca să fie ținuți în evidență în registrele casei de emigrare și la toate împrejurările să se poată da deslușiri la aceia cari le-ar dori.

Dacă cineva dintre emigranți dorește să cumpere pământ în America să ceară informații dela întreprinderea „Aurora”.

Toate epistolele să se trimită la adresa;

E. Lucaciu, director, 204 — W. 14 th. str.

— **New-York S. U. A. de N.** —

Cine dorește răspuns este rugat a alătura o marcă de 30 fil. ori 5 cents.

Să ne credeți

că este în interesul D-tre, dacă comandați — **coasa „Koronagyémánt”**

Cu coasa „Koronagyémánt”

bătută odată se poate cosi ziua întreagă și deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele sau moi nu se găsesse între ele. Pentru trăinicia fiecărei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. La comanda de 10 buc. Prețul: 1 buc. 1.80 1.90 2.— 2.20 2.40 2.60 cor. una se dă rabat. — Comanda se pot face prin trimit. banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek magazin de coase „Koronagyémánt”
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

RICHTER și ZEPENEU

pietrari

BISERICA-ALBĂ
Szászka-ut 112.

— **VÂRȘET** —
Ferencz József-tér 23.

Recomandăm on. public din Vârșet și jur cele mai moderne

monumente mormântale

de granit negru șvedian, sienit, labrador, marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de ziduri.

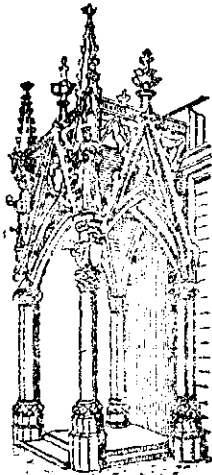
Liferăm din piatrărie proprie totfelul de lucrări de branșă piatrăriei. Depozit de pietri de hotare.

JOHANN BARTHEL

sculptor, auritor și fabricant de iconostase și altare

BRAȘOV — BRASSÓ. Kereszt-utca 1.

Fa e cu prețuri moderate:

**iconostasuri, altare
amvoane, jertfelnicuri**

primește renovarea iconostaselor vechi, a altarelor, a jertfelnicelor și a amvoanelor, precum și tot felul de lucruri în branșă asta; cu concursul pictorilor renumiți pentru pictarea icoanelor, precum și tot felul de aurituri.

Unicul mijloc pentru conservarea

frumsetei femeiești

este —

CREMA DE VIORELE
a lui Erös.

Crema aceasta în timp scurt face să dispară pistruele, petele de tot felul, sgrăbunțele și orice afecțiuni ale pielii. Pielea chiar și la persoane mai în etate devine curată, frumoasă și catifelată. Nu conține nici mercuriu, nici plumb. Nefiind ursuroasă se poate folosi și ziua. Prețul unei tegle 1 cor. **SĂ PUNDE CREMĂ DE VIORELE 80 fil.**

Pudra de vioarele a lui Erös absolut nevătămătoare și e cea mai plăcută pudră a publicului inteligent. Prețul unei cutii 1-20 c.

Dacă încercați să folosiți **Regulatorul de păr Carborin** a lui Erös.

În scurt timp părul își va căpăta culoarea și luciul original. și totodată împiedică căderea părului. E compoziție absolut nevătămătoare. Prețul unei sticlețe 1-20 cor., a unei sticle mari 2 cor.

Erös Aladár, farm. la „Holló” în Déva Nr. 4.

Șpirtul aromatic pentru păr
a lui Erös

curăță pielea capului, întărește rădicinile părului, nimicește mătreața și împiedică căderea părului. Prețul unei sticle 1-20 cor.

Pomada Tanochinin
a lui Erös

este un mijloc neîntrecut, nu numai că întărește părul, dar îl dă luciu frumos și îl face elastic. Prețul unei tegle 1-20 cor.

„**SUDIN**”
a lui Erös

după o mică folosire oprește total chiar și asudarea cea mai înrădăcinată. Mijloc excelent contra asudării picioarelor și mânilor. Prețul unei sticle 1 cor.

Să vă păziți de imitațiuni!

După trimiterea banilor anticipativ prin poștă sau cu rambursă expediază:

Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olane în ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).

Magazin: în Sibiu la Carol F. Jickeli.

Magazin mare stabil.

Preparăm olane foarte bune, în stil modern,

„Patent Fűtő Multiplicator”

brevetat, ușor de încălzit, în culorile cele mai frumoase ș. a. brună, verde, elefan înă, alb, samoa, drap, de culoarea mazărei, merie, albastră, vânătă, brună deschisă, castanie, maiolica etc. pardoseală pentru vane de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fierț din porțelan de culoare albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanță de 2-3 ani.

